

Ομιλία του Δημήτρη Καλιαμπάκου, Κοσμήτορα της Σχολής Μηχανικών Μεταλλείων Μεταλλουργών, Αντιπροέδρου της ΕΑΔΙΠ-ΕΜΠ

Ήρθε, λοιπόν, αυτή η στιγμή...

Αλλά πως γίνεται να αποχαιρετάς έναν άνθρωπο από τη ζωή, όταν μόνο ζωή ήταν ο ίδιος;

Ο Κώστας Παναγόπουλος γεννήθηκε το 1936. Σπούδασε Μηχανικός Μεταλλείων - Μεταλλουργός στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, απ' όπου αποφοίτησε το 1961. Με υποτροφία της Γαλλικής κυβέρνησης, πραγματοποίησε, το 1967, μεταπτυχιακές σπουδές στην Ecole des Mines de Paris, στο πεδίο της επιχειρησιακής έρευνας. Στη Γαλλία επιστρέφει το 1980, στο BRGM για τη δεύτερη φάση των μεταπτυχιακών του σπουδών, με αντικείμενο τις προηγμένες τεχνολογίες στη μεταλλευτική έρευνα. Το 1970 απέκτησε πτυχίο προγραμματιστή από τη Σχολή Εφαρμογών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών της εταιρείας Bull-General Electric. Πριν ακολουθήσει ακαδημαϊκή καριέρα, κάνει μια συναρπαστική διαδρομή σε ορισμένα από τα πιο δύσκολα μεταλλεία, εντός και εκτός Ελλάδας, ως μάχιμος μηχανικός παραγωγής. Λιγνιτωρυχεία Σερρών, βαρύτης Μυκόνου, μικτά θειούχα στην Κίρκη, χρωμίτες στη Σκούμτσα, διευθυντής του μεταλλείου χρωμίτη Jebel Dom στο Σουδάν και τόσα άλλα. Και στη συνέχεια σύμβουλος στον Σκαλιστήρη, στην ΕΤΒΑ και στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και σε πολλές τεχνικές και μεταλλευτικές εταιρείες. Υπήρξε Πρόεδρος του Δ.Σ. της ΕΛΕΒΜΕ, σε μια από τις πιο κρίσιμες φάσεις της δραστηριότητάς της.

Το 1978 ολοκληρώνει τη διδακτορική του διατριβή στο ΕΜΠ και εξελίσσεται έως και τη βαθμίδα του Καθηγητή το 1991. Εξελέγη δύο φορές Πρόεδρος του Τμήματος Μηχανικών Μεταλλείων - Μεταλλουργών (1994-98) και δύο φορές Αντιπρύτανης Ε.Μ.Π με αντικείμενο την Εκπαίδευση (στη θητεία 1986-1988) και την Έρευνα και Ανάπτυξη (στη θητεία 1991-1994).

Έργο ζωής για τον Κώστα Παναγόπουλο υπήρξε η διάσωση των εγκαταστάσεων της Γαλλικής Εταιρείας Λαυρίου και η ίδρυση σε αυτές του Τεχνολογικού Πολιτιστικού Πάρκου Λαυρίου. Υπήρξε η «ψυχή» της προσπάθειας εκατοντάδων ανθρώπων, αυτός που διηύθυνε τα πρώτα κρίσιμα βήματα υλοποίησης, ο βασικός κρίκος σύνδεσης του ΕΜΠ με την λαυρεωτική κοινωνία. Είναι για όλους ο «πατέρας» του Πάρκου. Μετά την επιστροφή του στη Βυτίνα το 2009 στρέφεται με όλη του τη δύναμη στην αξιοποίηση του Τριανταφυλλίδειου Κληροδοτήματος και συμβάλλει αποφασιστικά στην αναγέννηση της υπόθεσης αυτής. Ένα βαρύ, απρόσμενο χτύπημα της τύχης διακόπτει τη δράση ενός ανθρώπου που μόνο σχέδια για το μέλλον είχε, ποτέ απολογισμούς.

Ο Κωστας Παναγόπουλος υπήρξε, ήδη, εν ζωή, ιστορική προσωπικότητα του μεταλλευτικού κλάδου. Η εμπειρία του στα πιο δύσκολα μεταλλεία της χώρας έδινε βάρος στις απόψεις του για τον κλάδο. Η γνώμη του, πολλές φορές ρηξικέλευθη, δεν

προέρχονταν από τον μακρινό, «άκαπνο» για την παραγωγή, ακαδημαϊκό χώρο αλλά από «έναν από αυτούς». Κι από την άλλη, όταν σχεδόν για όλους στο συνάφι μας η σημασία του μεταλλευτικού κλάδου στηριζόταν στην αναγκαιότητά του και μόνο, ο Κώστας Παναγόπουλος κέρδιζε το παιχνίδι δείχνοντας την ομορφιά του κλάδου, την ομορφιά του να δουλεύει κανείς σε οριακές συνθήκες, σε μια καθημερινή μάχη με το απρόβλεπτο και τον κίνδυνο, κερδίζοντας, λεπτό προς λεπτό, την εμπιστοσύνη των εργατών που δούλευαν μαζί του. Την ομορφιά ενός κλάδου που κινητοποιεί τεράστιες δυνάμεις, μετασηματίζοντας τον κόσμο, παράγοντας εκτός από υλικά προϊόντα ένα βαθύ πολιτισμό. Τον πολιτισμό που γεννιέται από την εργασία των ανθρώπων, τον θαυμαστό πολιτισμό που κρύβεται στη δημιουργικότητα και τη φαντασία του «μάστορα», του ερευνητή, στην ίδια την ιστορία της τεχνολογίας. Έτσι, άνοιξε νέους ορίζοντες, άλλες οπτικές γωνίες αντίληψης και συνειδητοποίησης της μεταλλευτικής πραγματικότητας. Με τον τρόπο αυτό έπαιξε καταλυτικό ρόλο στον μετασηματισμό των εμπειριών νέων συναδέλφων σε μια βαθιά, μόνιμη αγάπη για τον κλάδο.

Μεταπηδώντας ο Κώστας Παναγόπουλος στον ακαδημαϊκό χώρο, απελευθέρωσε πλήρως την προσωπική του κλήση προς τη ριζοσπαστική σκέψη και την καινοτομία, χωρίς τους αναγκαστικούς περιορισμούς που η παραγωγή επιβάλλει. Αντιλαμβάνεται τη σημασία του προγραμματισμού, σχεδόν 15 χρόνια πριν την εμφάνιση του προσωπικού υπολογιστή, τη σημασία του management ως επιστήμης και τεχνολογίας όταν ο μεταλλευτικός κλάδος ακόμη ακολουθούσε την πεπατημένη της «οικογενειακής διοίκησης», πειραματίζεται με τα γραφικά των υπολογιστών στην επίλυση μαθηματικών προβλημάτων στις αρχές της δεκαετίας του 90, συνειδητοποιεί ότι τα νέα κοιτάσματα πολλές φορές θα είναι άυλα, όπως ο υπόγειος χώρος των μεγάλων πόλεων, για να αναφέρουμε κάποιες από αυτές. Ταυτόχρονα, μπολιάζει την έρευνα στα θέματα αυτά με γερές γνώσεις οικονομικών, ώστε το στοίχημα του ρεαλισμού των λύσεων που αναπτύσσονται να πατάει γερά στην πραγματικότητα.

Πως το κάνει αυτό; Σπέρνει ιδέες, εμπνέει ανθρώπους, τους ωθεί να τις πάνε όσο το δυνατόν πιο μακριά, όντας οι ίδιοι οι πιο αυστηροί κριτές των αποτελεσμάτων τους. Δεν απαιτεί πειθαρχία, δεν τον ενδιαφέρει ποτέ η αναγνώριση της πατρότητας των αρχικών ιδεών. Το Εργαστήριο Μεταλλευτικής Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος μοιάζει να μην έχει καν κανόνες. Κι όμως με τον τρόπο αυτό, συναρμολογεί και αναπτύσσει μια ομάδα που απολαμβάνει την ελευθερία και απελευθερώνει μια εξαιρετική δυναμική, που, ταυτόχρονα, αναπτύσσει εσωτερικούς κώδικες αλληλοσεβασμού και έμελλε να κάνει σπουδαία πράγματα. Η ομάδα αυτή επιστρέφει στον Κώστα τον βαθύτατο σεβασμό της, και διπλή και τριπλή την αγάπη για τους νέους ανθρώπους που απλόχερα της χάρισε.

Ο Κώστας Παναγόπουλος υπήρξε ο άνθρωπος των μεγάλων οραμάτων. Ήταν, δηλαδή, από την στόφα των ανθρώπων που, κατ' αρχήν, έχουν τη δυνατότητα να φανταστούν την πραγματικότητα ριζικά διαφορετική, και στη συνέχεια, να κινητοποιήσουν μεγάλες δυνάμεις ώστε το σχέδιο να υλοποιηθεί, αποτελώντας τον αλύγιστο στις δυσκολίες

πυρήνα των προσπαθειών. Το Χρονολόγιό του για τον αγώνα της μετατροπής των εγκαταστάσεων της Γαλλικής στο ΤΠΠΛ, στα χρόνια της ωρίμανσης της ιδέας, εκτείνεται σε χρονικό διάστημα 18 χρόνων και σε 35 σελίδες κωδικοποιημένων «σταθμών»! Αυτό είναι το μέτρο της δύναμης του Κώστα, χωρίς αυτό να οδηγεί στην υποτίμηση της πολύτιμης συμβολής τόσων άλλων ανθρώπων. Άλλωστε, αυτό δεν θα ταίριαζε καθόλου στην προσωπικότητα του Κώστα Παναγόπουλου.

Ο Κώστας Παναγόπουλος υπήρξε ένας σπάνιος άνθρωπος. Όσο πιο κοντά πλησίαζες, τόσο πιο ξεχωριστός έμοιαζε. Παρόλα αυτά υπήρξε ένας εξαιρετικά οικείος άνθρωπος για πάρα πολλούς. Ένας άνθρωπος που όλοι μπορούσαν να προστρέξουν σε αυτόν στις δύσκολες στιγμές, που ένοιωθε τον πόνο του άλλου. Μοίρασε στη ζωή του πολύ αγάπη, στα παιδιά του, στην οικογένειά του, στους δικούς του ανθρώπους, αλλά και στους γύρω. Εισέπραξε ακόμη περισσότερη. Στη ζωή του βρέθηκε, όπως όλοι οι άνθρωποι, αλλά ιδιαίτερα οι ισχυρές προσωπικότητες, οι άνθρωποι γνώμης, στη δίνη μεγάλων αντιπαραθέσεων. Περιέργως πως, όποια κι αν ήταν η έκβαση ο Κώστας έβγαине πάντα αλώβητος, με την εκτίμηση «φίλων» και «αντιπάλων» ισχυρότερη. Να ήταν η καθαρότητα του χαρακτήρα του και η προσωπική του στάση που δεν επέτρεπε ποτέ μια σύγκρουση να οδηγηθεί σε πλήρη απαξίωση της άλλης πλευράς; Η μεγάλη του ικανότητα να αναγνωρίζει κοινό έδαφος, εκεί που εξωτερικά φαινόταν μόνο η αντιπαράθεση; Η ικανότητά του να χτίζει γέφυρες επικοινωνίας όταν οι πολλοί σκέφτονται μόνο την άμυνα των περιχαράξεων;

Υπήρξε μια ηγετική προσωπικότητα, μια γοητευτική προσωπικότητα, ένας άνθρωπος της θεωρίας και της πράξης, στην καλύτερη εκδοχή και επικοινωνία και των δύο.

Αλλά για μας είναι ο Κώστας. Και είναι βαριά η απώλεια. Φαντάζομαι πως αύριο κιόλας θα είναι ξανά δίπλα μας και θα αρχίσει τις ιστορίες για τον Γανωτή που έψαχνε τον Κουστάκ(η) στο Παλάτι, για την Αννούλα που «αν είχε αποφασίσει να κάνει μπάνιο, ας του τόλεγε να μπει», το φάντασμα του Καπελέρη και τόσες, μα τόσες ακόμη.

Κώστα, δάσκαλε και φίλε μας αγαπημένε, καλό ταξίδι.

Είμαστε τυχεροί που σε γνωρίσαμε.

Θα ζεις για πάντα στις καρδιές μας.